

Svenska Röda Korsets yttrande över Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78)

Svenska Röda Korset har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade SOU och vill med anledning av detta framföra följande. Yttrandet begränsas till frågan om Idéburet offentligt partnerskap (IOP) som berörs av förslaget och där Svenska Röda Korset har särskild erfarenhet, samt några generella synpunkter om kapitalförsörjning för idéburen sektor.

Sammanfattande punkter

- Svenska Röda Korset ställer sig positiv till samverkansformen Idéburet offentligt partnerskap (IOP) då samverkansformen skapar ett tydligt mervärde och långsiktighet
- Svenska Röda Korset anser att kunskapen om idéburet offentligt partnerskap behöver höjas och är positiva till utredningens förslag om att upphandlingsmyndigheten och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor ges i uppdrag att ta fram en vägledning i dialog med civilsamhället
- Svenska Röda Korset är positiva till att Tillväxtverket ges i uppdrag att analysera idéburen sektors förutsättningar för långsiktig kapitalförsörjning som möjliggör för organisationer att verka med en tydlig verksamhetsidé som grund

Svenska Röda Korsets utgångspunkter

Svenska Röda Korset har lång erfarenhet av bl.a. arbete för och med människor på flykt globalt, nationellt och lokalt. Röda Korset finns med från flyktens början i väpnad konflikt och katastrof, längs flyktens väg, till ankomsten i Sverige, under asylprocessen och etableringen i samhället. Vi arbetar med efterforskning och familjeåterförening, ger rådgivning kring asylprocessen, medmänskligt stöd till förvarstagna. Röda Korset är en rikstäckande organisation med över 30 000 frivilliga runt om i landet och vi arbetar med krisberedskap både nationellt och lokalt, Insatserna omfattar riskreducering och katastrofhantering samt folkhälso-, utvecklings- och social verksamhet.

Svenska Röda Korsets synpunkter

Alternativ till upphandling genom Idéburet offentligt partnerskap

För Svenska Röda Korset är intresset av en utveckling av Idéburens Offentliga Partnerskap (IOP) betydelsefullt liksom att offentliga aktörer i större utsträckning ges utökade möjligheter, och att dessa

Remiss 2016-11-24 FI2016/04014/K

används, för att samverka med den idéburna sektorn. Mot bakgrund av vår särskilda ställning¹ och kunskap inom det humanitära området anser vi att det finns ett stort mervärde i samverkansformer som IOP. Svenska Röda Korset ser därför positivt på utredningens förslag vad gäller förslaget och delar utredningens förslag om att civilsamhället bör bjudas in som en aktiv part i en dialog kring vad en vägledning bör beakta.

Idag har Svenska Röda Korset ett flertal partnerskap med offentliga aktörer genom formen idéburet offentligt partnerskap och vi ser positivt på att frågan om alternativ till upphandling i form av IOP lyfts i utredningen.

Vi har särskild erfarenhet av IOP inom vår vårdverksamhet där Röda Korset som vårdgivare idag driver behandlingscenter för krigsskadade och torterade flyktingar och asylsökande i Malmö, Skövde, Göteborg, Uppsala och Skellefteå. Samtliga av dessa center finansieras huvudsakligen genom IOP med berörda landsting/regioner, och för några av centren finns ytterligare IOP knutna med berörda kommuner.

I vår erfarenhet från verksamhet med utsatta grupper ser vi tydligt de fördelar som IOP erbjuder. Det möjliggör långsiktig samverkan mellan offentliga myndigheter och oss själva avseende de humanitära behov som finns inom ett visst geografiskt område, vilket i sin tur underlättar planering och skapar trygghet för såväl patienter som för personal. Samverkan bygger på dialog och ömsesidig tillit och respekt för våra respektive roller och mandat där vi kan utföra det arbete vi är bäst på och där vår erfarenhet och expertis kommer till sin rätt. Uppbyggd dialog och kontaktnät möjliggör snabb omställning och utveckling om nya behov kommer till eller om behov förändras. Genom att ta tillvara den idéburna sektorns, i det här fallet Svenska Röda Korsets, kompetens och erfarenhet, stärks demokratin och demokratiska spelregler. I de IOP Svenska Röda Korsets slutit kopplat till vårdverksamhet betonar vi dessutom utbildning och kunskapsöverföring, där vi bidrar genom att utbilda partners inom området trauma, tortyr och bemötande, vilket i sin tur kommer målgruppen till nytta.

Sammantaget ser vi att våra behandlingscenter är tydliga komplement till både offentliga och privata utförare inom vårdsektorn och genom våra partnerskap möjliggör vi att samhället kan möta de specifika vårdbehov som svårt krigsskadade och traumatiserade har. Dessutom erbjuder vi som humanitär aktör ett mervärde som andra aktörer inte kan, dvs. det vi erbjuder går inte att upphandla på en öppen marknad. Genom att Svenska Röda Korset driver en viss verksamhet får våra patienter tillgång till hela organisationens samlade kompetens, vilket ger oss möjlighet att titta på människors behov av stöd och hjälp utifrån ett holistiskt perspektiv. Som exempel på detta kan nämnas att patienter som får hjälp med traumabehandling dessutom kan ta del av Svenska Röda Korsets hjälp med familjeåterförening, efterforskning av anhöriga, stöd i asylärenden etc. Detta underlättas av IOP.

---

¹ Nationella rödakors- och rödahalvmåneföreningar, som Svenska Röda Korset, har en stödjande roll till sina regeringar inom det humanitära området. En nationell förening kan efter överenskommelse med landets regering eller med en myndighet utföra humanitär verksamhet som staten har det yttersta ansvaret för.

Remiss 2016-11-24 FI2016/04014/K

Men vi ser också att myndigheter ofta brister i kunskap vad gäller IOP och vill särskilt understryka utredningens förslag avseende utarbetandet av relevant vägledning, i samråd med relevanta aktörer såsom civilsamhället. I kontakten med myndigheter märker vi att de ibland behöver informeras om, och stärkas, i möjligheten att ingå IOP. Det gäller inte minst juridiken där myndigheter brister i information och helt enkelt inte alltid vet vad som gäller och vad som faktiskt är möjligt, dvs. att man inte alltid "måste" ingå en offentlig upphandling eller bara nöja sig med föreningsbidrag. Här ser vi att tydligare vägledning behövs. Vissa landsting och kommuner har varit föredömen och vågat gå före och utveckla verksamhet, och här skulle nationella myndigheter kunna uppmanas att titta på möjligheten att ingå IOP med den idéburna sektorn. Tydlighet och bättre vägledning skulle också underlätta lokalt i de fall mindre aktörer inom civilsamhället, exempelvis lokala rödakorskretsar, vill ingå samverkan med kommuner i form av IOP även och de inte har tid och resurser att sätta sig in i all juridik.

Kapitalförsörjning för idéburen sektor

Svenska Röda Korset delar utredarens beskrivning om att långsiktig icke ändamålsstyrd kapitalförsörjning kan vara ett problem för vissa ideella organisationers verksamheter. De idéburna organisationerna är i stort behov av att kunna attrahera rätt personer för att långsiktigt kunna bedriva relevant verksamheter, ha en effektiv administration och kunna investera i resurser som på bästa sätt driver samhällsutvecklingen framåt. Socialt entreprenörskap har ökat på senaste tiden och olika finansieringsformer såsom sociala obligationer, gröna fonder etc. diskuteras mer och mer. Svenska Röda Korset tillstyrker utredarens förslag om att ge Tillväxtverket i uppdrag att se över och underlätta idéburna organisationers kapitalförsörjning med följande tillägg;

- Stödet bör inriktas på att vara långsiktigt med en investeringshorisont på 3-5 år
- Stödet bör inriktas på att så långt det är möjligt inte vara ändamålsstyrt och utgå från de idéburna organisationernas verksamhetsidé
- Det bör tydliggöras vilken statlig myndighet/organisation som bör ansvara för denna finansiering och hur den ska hanteras administrativt utifrån ett tydligt syfte
- Uppdraget bör också innehålla en översyn av olika organisationers nuvarande finansiering till den idéburna sektorn såsom banker, privata aktörer etc.
- Utredningen bör också analysera denna typ av kapitalförsörjning i relation till IOP som tidigare nämnts, för att tydliggöra när de olika finansieringsformerna bör användas

SVENSKA RÖDA KORSET
Anders Danielsson

Generalsekreterare

